

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Гергана Василева Боянова*

УНСС

Гражданско и семейно право

Относно: дисертационен труд на тема “Медиацията в брачните отношения”, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по *научна специалност* “Гражданско и семейно право” в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Юлия Бранимирова Раданова*

Тема на дисертационния труд: *„Медиацията в брачните отношения“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 3232/23.12.2019 г. на Зам.-ректора по НИД на УНСС.

1. Информация за дисертанта.

Юлия Бранимирова Раданова е родена на 24 юли 1987 г. Завършила е специалност „Право“ в СУ „Св. Климент Охридски“ през 2011 г. От 2017 до 2020 г. е редовен докторант в катедра „Частноправни науки“ в ЮФ към УНСС, зачислена със заповед № 566/16.03.2017 г. От 2015 г. досега е хоноруван преподавател в УНСС по дисциплината „Медиация и извънсъдебно решаване на спорове“. Има специализация по преговори и медиация в Института по преговори към Университета Харвард през 2014 г. Към настоящия момент е управляващ съдружник в дружество Legal Solutions Partners.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд.

Дисертационният труд представлява монографично изследване относно различните аспекти на медиацията в брачните отношения. Работата е в обем от 213 страници, включително и библиографията. Използваната научна литература включва 108 заглавия, от които 21 са на български език и 87 са на чужд език. Направени са 182 бележки под линия. Трудът включва увод, пет глави и заключение. В увода са определени предмета, целите и задачите на изследването, както и какви методи са използвани при разработване на тезата.

Глава първа обхваща основните фази на медиацията, подробно описани от автора, като всяка една от тях е необходима основа за провеждане на процедурата. Направено е разграничение между понятието „медиация“ и други сходни правни явления: съдебно производство, арбитражно производство и посредничество при водене на преговори. Проследено е историческото развитие на медиацията и е направен сравнително-правен анализ на уредбата и процедурата по медиация в други държави (Великобритания, Австрия, Германия, Франция, Италия, Китай и др.), което е от важно значение за труда.

Глава втора на труда е посветена на нормативната регулация на семейните отношения и на приложението на медиацията при семейни конфликти. Изследвано е понятието „семеино правосъдие“ в чуждата литература и е направено предложение за въвеждане на определение за него в българската нормативна уредба. Акцентирано е на спазването на основните стандарти при водене на медиационната процедура. Анализирани са положителните и отрицателните аспекти на процеса по медиация при брачни конфликти.

Изложението на глава трета включва изследване на брачните конфликти, включително и тези, които възникват при фактическо съжителство. Разгледани са и проблемите относно упражняване на родителските права по време на брака, както и тези, които са свързани с пътуване на дете в чужбина с един от родителите.

Глава четвърта обхваща различните аспекти на понятието „развод“, като авторът посочва, че освен юридически, реално съществува и психологически, финансов и социален развод. По същество се анализират основните фази на медиацията при развод, които следва да се спазват от медиатора, за да се постигне

максимален резултат. Обърнато е внимание на формите на домашно насилие, които могат да бъдат проявени в отношенията между съпрузите и за които медиаторът следва да следи и да отчита в една процедура по медиация при развод.

В глава пета докторантката поставя акцент на историческото развитие на института на споделеното родителство, изследвайки го в различен социално-икономически контекст. Анализирано е Тълкувателно решение № 1/2016 по тълк. дело 1 от 2016 г., ОСГК на ВКС, като се изтъква тезата, че е допустимо съвместното упражняване на родителските права единствено в случай, че съгласие за това е постигнато извънсъдебно между родителите. Авторът правилно посочва, че съвместното упражняване на родителските права следва да бъде обвързано с „най-добрия интерес на детето“, като същевременно са изведени основните специфики, дефиниращи този интерес, използвайки за основна база чуждите законодателства.

В заключение докторантката отбелязва, че е необходимо като процесуална предпоставка по всички дела относно упражняване на родителски права да бъде въведено задължителното провеждане на първоначална информационна среща между родителите с участието на квалифициран медиатор.

3. Оценка на научни и научно-приложни приноси.

1. Трудът е първото самостоятелно монографично изследване, което разглежда въпросите, свързани с медиацията в брачните отношения, включително и със съвместното упражняване на родителските права в случай на развод;

2. Принос представлява проследяването на историческото развитие на медиацията, както и сравнително-правният анализ с други правни системи (Великобритания, Австрия, Германия, Франция, Италия, Китай и др.);

3. Интересно е предложението de lege ferenda за законодателно закрепване на понятието „**упражняване на родителски права**“: *„Всички права, задължения, правомощия и отговорности по отношение на детето и неговото имущество, които са предоставени по закон на родителите и които следва да бъдат упражнявани с оглед най-добрия интерес на детето“*.

4. Приносен характер има и предложението de lege ferenda относно приемане на правна дефиниция на „**споделеното родителство**“, която да бъде прилагана в хода на

процеса по медиация: *„Споделено родителство е налице, когато двама родители в ситуация на фактическа раздяла или на развод, чрез открита и спокойна комуникация, си сътрудничат при вземане на решения относно отглеждането и възпитанието на общите деца.“*

5. От практическо значение е предложението на автора относно въвеждането на задължително надграждащо специализирано обучение по семейна медиация за лицата, които практикуват в тази област, както и въвеждането на отделен регистър на семейните медиатори;

6. Приносен характер има даденото от автора определение относно „семейна медиация“: *„Добровolen и конфиденциален процес, в рамките на който два или повече членове на семейството се опитват да намерят решение на конфликт от семейната сфера посредством помощта на трето, независимо лице – медиатор, чието задължение е да обезпечи провеждането на диалог в една сигурна среда при отчитане на най-добрия интерес на участниците и децата;*

7. Удачно е и предложението на дисертанта за провеждане на първоначална информационна сесия между страните с участието на медиатор като процесуална предпоставка по всички дела относно упражняване на родителски права.

4. Оценка на публикациите по дисертацията.

Дисертантката е представила осем публикации, които са пряко свързани с темата на труда – две от тях са на английски език. Всички публикации са актуални и с практическа насоченост – те засягат проблемите, свързани с правната рамка на семейната медиация, историческото развитие и усъвършенстването на процедурата по медиация, спецификите при съвместното упражняване на родителските права, критериите за определяне на най-добър интерес на детето, както и с основните стандарти за водене на семейна медиация.

5. Критични бележки, препоръки и въпроси.

Наред с посочените приноси и достойнства на дисертационния труд към автора могат да бъдат отправени и някои критични бележки и препоръки:

1. Глава пета от настоящия дисертационен труд е твърде кратка по обем (от с.181 до с.202) и е несъразмерна с останалите глави от разработката. Препоръчително е да се преосмисли структурата на труда с оглед постигане на баланс в изложението.

2. Докторантката си служи с твърде дълги изречения, което прави тежко изложението в някои части;

3. Препоръчително е авторът да направи някои по-категорични предложения за нормативно уреждане на специфични критерии, като например тези, които ще дефинират най-точно обхвата на „най-добрия интерес на детето“.

6. Заключение.

Дисертационният труд „Медиацията в брачните отношения“ представлява оригинална научна разработка, която следва да получи положителна оценка. Трудът показва, че докторантката има задълбочени теоретични познания и умение да извършва самостоятелни научни изследвания. Разкрива нейната способност да анализира и тълкува норми както от българското законодателство, така и от чужди правни уредби. Счита, че дисертацията отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото прилагане за получаване на образователната и научна степен „доктор“.

С оглед изложеното предлагам на научното жури да вземе решение, въз основа на което Юлия Бранимирова Раданова да придобие образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност 3.6. „Право“ (Гражданско и семейно право).

10.02.2020 г.

Подпис:

София

доц. д-р Гергана Боянова